

Teurastamojen asiantuntijoiden haastattelut, Tulevaisuuden Vapaaporsitus Suomessa -hanke

[Vapaaporsitus Suomessa](#) | [Eläinten hyvinvoinnin tutkimuskeskus](#) | [Helsingin yliopisto \(helsinki.fi\)](#)

HK Scan Oy:n vastauksissa mainittu ”uusi tila” on uudisrakennus, jossa kokeillaan lukuisia tässä mainittuja oletettavasti hyviä asioita. Tuotanto alkoi loppuvuodesta 2021.

PIKALINKKEJÄ PÄÄOTSIKOIHIN:

[Karsinakoko](#), emakon [kääntöympyrä](#), [karsinan tilajaottelu](#), porsaiden [suojarakenteet](#) karsinassa

[Lattia, kuivitus, karsinaan kulku ja puhtaanapito](#), [porsaspesä](#), [olosuhdehallinta](#)

[Häkki ja emakon lyhytaikainen häkissä pito](#), [emakon käsittely ja \(ongelma\)käyttäytyminen](#)

Ruokinta ja vesi: [emakko](#), [porsaat](#)

[Pesänrakennus ja porsiminen](#), [porsaskuolleisuus](#), [porsituskarsinaan vieroitus](#)

[Kokemuksia kaupallisista karsinoista](#), [muuta tärkeitä asioita](#)

Kysymys	SNELLMAN LIHANJALOSTUS OY	A-TUOTTAJAT OY	HK SCAN OY
Karsinakoko/ tila	<p>2019 tehtiin 6-6,5 m². 2020 huhu: tuki tulee vaatimaan 7m² – sitä on rakennettu nyt.</p> <p>Makaava iso emakko täyttää 2,20-2,30 m → karsina ei voi olla paljon kapeampi kuin 2,5 m → neliön muotoinen 2,5 x 2,5 = 6,25 m². Alle 6 m² on liian pieni koska rajoittaa emakon kääntymistä. 6,5-7 m² vaikuttaa hyvältä.</p> <p>Karsina ei voi olla liian suuri, koska emakon maata eri paikassa kuin porsaat vuorovaikutus heikkenee, mikä laskee imetystiheyttä. Erityisesti kesällä emakko hakeutuu ritilälle. Joitakin käytännön kokemuksia on liian suurista karsinoista, ollut esim. imetyksen aikaista kiimaa. Lisäksi suurempi on kalliimpi.</p> <p>Karsinan ei tule olla liian kapea ja pitkä. Enemmän suorakaiteen muotoinen tuntuu toimivan paremmin.</p>	<p>Nyt rakennetaan alkaen 6,5 m². Kasvupaineita on, koska pesän tulisi olla suuri (suurempi) ja myös pitkä kaukaloa (yhteisruokintaa varten) on suunniteltu.</p> <p>Karsina ei saa olla liian suuri, niin että emakko on liian kaukana pesästä.</p> <p>Tanskassa tehdään pienempiä karsinoita kuin esim Hollannissa. Tanskan malli ei niin hyvin sovellettavissa meille: täysritilä, kuivaruokinta.</p>	<p>Ei ole kyse pelkästään neliöistä – huonosti suunnitellussa isossa karsinassa emakko ei esim. välttämättä pysty kääntymään.</p> <p>6,5 m² on minimi – saadaan tarpeeksi iso porsaspesä ja kääntöympyrä, nämä ovat tärkeimmät karsinan toimivuuden kannalta.</p> <p>Karsina voi olla liian suuri porsaille, mutta ei emakolle. Kylmettynyt porsas jää paikoilleen, pahimmillaan johonkin nurkkaan, jos matka pesään on pitkä.</p> <p>Mietittävä, mitä hyötyä kallista lisätilasta on.</p> <p>Lattia on hyvin tärkeä!</p>

Kysymys	SNELLMAN LIHANJALOSTUS OY	A-TUOTTAJAT OY	HK SCAN OY
Karsinan tilajaottelu: Väliseinät	Lähinnä osastoissa joissa vanhat karsinat muutettu vapaiksi, mutta ei rakenneta uutena tällaisia.	Ei rakenneta.	Ei rakenneta. Hankaloittavat emakon kääntymistä, eikä tilaa oikein ole (kaikilla tiloilla avattava häkki)
Karsinan tilajaottelu: Tilajako	Lattiamateriaalin kautta. Emakko ei halua maata valuraudalla. 6,5-7 m ² karsinoissa ei mahdollisuutta tilajaolle, suuremmassa voisi olla erillinen lantakäytävä. Suuressa karsinassa kuitenkin riski että emakko makaa lantakäytävällä. Emakko mielellään asettuu kärsä siihen suuntaan missä missä hoitajat yleensä liikkuvat, ja mistä päin he tulevat karsinaan, varsinkin jos puikkoaitaa ja hyvä näkyvyys läpi – emakko tavallaan valvoo ja suojaa pesää ja porsaitaan.	Karsinan takaosa on käytännössä lantakäytävä. Ennen kaikkea pyritään ylläpitämään hygieniaa ritilällä oikeissa paikoissa ja olosuhdehallinnalla.	Karsinan seiniä kiertävä ritilä ylläpitää hygieniaa tehokkaasti. <u>Uudella tilalla</u> emakon makuukäyttäytymistä (erityisesti lämpimällä ilmalla) pyritään ohjaamaan johtamalla viileä tuloilma karsinan etuosaan.
Suoja-rakenteet: Yleistä	Yleistä: erityisesti vanhojen emakoiden kohdalla suojarakenteet ovat tärkeitä. Lisätään karsinan ja tarpeen mukaan: katsotaan miten karsina toimii ja mitä/mihin tarvitaan. Ei suositella kaikkein seinien täyttämistä suojarakenteilla heti, koska niistä voi olla myös haittaa, esim. porsaat piiloutuvat.	Yleistä: Suojarakenteita suositellaan kaikille seinille. Emakko menee seinää vasten imettämään, ja jotain tarvitaan siihen porsaiden suojaksi. Avattu häkki muodostaa kaksi seinää, sen lisäksi taakse suojaputki.	Yleistä: Tarvitaan. Käytännössä avattu häkki ja suojaputkia. Myös tärkeää: - Emakon houkutteleminen oikealle paikalle makaamaan (lattia, tuloilma) - Emakon hyvä olo ja hyvät jalat hyvin tärkeitä - Tyytyväinen, kylläinen porsas pysyy pesässä - Olosuhdehallinnalla houkutellessa porsaat pesään Paljonko tuottaja uskaltaa ottaa riskiä jättämällä suojarakenteita pois? On kuitenkin emakoita, joilla kuolleisuus korkea. Ruotsissa rakenteita on ympäri karsinaa, siellä tosin karsinat ja olosuhteet erilaiset (esim. tuloilma ritilälle, mikä houkuttelee emakot kuumalla sinne). Mielestäni lattian pitävyys on tärkeämpi asia: kerran pahasti liukasunut emakko alkaa käymään hallitsemattomasti makuulle.
Suoja-rakenteet: Vinoseinä	Vain vanhasta häkistä tehty putkivinoseinä jollakin tilalla, ei muita. Kokonaan kiinteän pelätään olevan	Vinoseiniä ei rakenneta. Takaisin haastattelun pikalinkkeihin	Ei rakenneta, useita ongelmia: tilaa ei ole, heikentää näkyvyyttä.

Kysymys	SNELLMAN LIHANJALOSTUS OY	A-TUOTTAJAT OY	HK SCAN OY
	hankala, huono näkyvyys. Oltava riittävän irti seinästä.		
Suoja-rakenteet: Suojaputket	Lähinnä näitä on.	Karsinan takaosassa, 20 cm lattiasta ja 20 seinästä.	Karsinan takaosassa.
Lattia-materiaali: Ritilä/kiinteä	<p>Yleistä: Vanhoihin osastoihin rakennetuissa karsinoissa tyypillisesti osaritulälattia, joka toimii hyvin. Täysin kiinteä lattia on epähygieeninen (märkä), mutta viemäroity lattia pysyy hyvin kuivana.</p> <p>Kiinteällä lattialla kuivike ja pesäntekomateriaali toimivat hyvin. Liukkaus ja karheus on pidettävä kurissa.</p>	<p>Yleistä: Karsinan tärkeimmät elementit ovat: lattia, pesä, ilmanvaihto, olosuhdehallinta.</p> <p>Lattian tulee olla muovia, ei betonia. Muovi on ylivoimainen betoniin nähden seuraavilla osa-alueilla: porsaiden iho, hygienia (ripuli), puhtaanapito, pesu, kuivaaminen.</p> <p>Palapelilattiassa huonoa ovat raot, jotka vaikeuttavat puhtaanapitoa ja pesua. Salmonellasaneerauksen yhteydessä tällainen lattia on heitettävä pois – peseminen on mahdotonta.</p> <p>Viemäroidyn lattian aukon osuus on 2%, 5% tai 10%.</p> <p>Vanhaan osastoon voi rakentaa karsinat osaritulällä, jos karsinan syvyys on 270 cm. 250 cm syvyydellä ei saada tarpeeksi isoa karsinaa. Pari tilaa on, joissa osaritulälattia on betonia ja valurautaritilää. Karsinoiden koko on 7-7,5 m². Toimii jotenkin, ei kuitenkaan suositella uudisrakentajille.</p> <p>Kumimaisella muovilla pinnoitettu metalliritilä on tulos uudisrakennukseen (Nooyen). Sen odotetaan olevan hyvä.</p> <p>Aikanaan oli turvekarsinoita (20 cm), Hammarsboxen – huonot tulokset, ripulia, maitokuumetta, kuolleisuutta. Alusta lämpeni.</p>	<p>Yleistä: Palapeli on tavallisin, mutta muovi on emakolle liukas. Elementtien välit vaikeat pitää puhtaana.</p> <p>Uudelle tilalle tulee kumimaisella muovilla pinnoitettu teräs (Nooyen). Pinnoite on pitävä emakon sorkille. Kestävyyden ja viileyden takia emakon alla on valurauta.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pesässä ja pesän ulkopuolella on kiinteä lattia - Pesän nurkilla (heti pesän seinien ulkopuolella karsinan seinää vasten) on pienet ritiläalueet – porsaas ulostavat mielellään tähän - Pesää vastapäätä seinää vasten on viemäroityä lattiaa. Tässä porsaas ovat imiessään erityisesti silloin, kun häkki on vielä kiinni. - Muutoin karsinan seiniä kiertää ritilä. - Emakon alla on valurauta, ja takajalkojen kohdalla teräs (pitävää, hygieenistä ja pitkäikäistä) <p>Betoni: hygienia on ongelma.</p> <p>Max 50% ritilää on haaste hygienian kannalta.</p>

Kysymys	SNELLMAN LIHANJALOSTUS OY	A-TUOTTAJAT OY	HK SCAN OY
Lattia-materiaali: Ritilän sijoittelu ja tiheys		<p>Ritilää suositellaan karsinan reunoille, nurkkiin ja kaukalon alle. Reunat ja erityisesti nurkat ovat porsaiden vessoja.</p> <p>Hyväksytty maksimi 50% ritilää on aika vähän, 60% olisi optimi. Ongelmana on, että ritiläala kasvaa karsinan kasvaessa. 50% onnistuu jos olosuhdehallinta (lämmitys, kuilun jäähditys) on kohdallaan.</p>	Porsaspesän nurkat, karsinan ulkoreunat.
Lattia-materiaali: Liukkauden ja/tai porsaiden iho-vaurioiden ehkäisy	<p>Muovipintojen kuviointi.</p> <p>Valurauta melko hyvä, emakko tosin ilmeisesti makaa mieluummin betonilla kuin valuraudalla. Kuivitus erityisesti heti synnymän jälkeen. Ollut myös emakoiden tekemää porsaiden jalkojen tallomista. Kutteri toimii mutta ei saa alussa olla tikkuista (etupolvet). Ei kauhean suuri ongelma.</p>	<p>Muovia, ei betonia. Betonia voidaan kuivittaa, se helpottaa. Kuluva betoni huononee koko ajan, pinnoitettava. Betonilattiaa (joka vanhoissa osastoissa tyypillisesti on) ei suositelta vp.</p> <p>Liukkauden torjunta on märkyden torjuntaa. Viemäroity lattia on tässä ylivoimainen kiinteään nähden.</p>	Nooyen-lattia.
Lyhyt-aikainen häkissä pito: Tarpeellisuus	<p>Joillakin tiloilla kiinnilaittomahdollisuutta ei ole. Useimmilla tiloilla (3/4) päätetään kiinnilaitosta emakkokohtaisesti: nuoret, hyväkuntoiset saavat usein porsia irti. Ikänsä ryhmässä ollutta ensikkoo ei välttämättä kannata laittaa häkkiin.</p> <p>Tilat yleensä pyrkivät vähentämään kiinnipitoa – eläinainees ja karsinat kehittyvät.</p>	<p>Mahdollisuus lyhytaikaiseen kiinnipitoon on tärkeää kuolleisuuden hallinnassa, suojelee porsaita heti syntymän jälkeen, kun porsas hakeutuu emakon lähelle – tosin myös lattia, olosuhdehallinta ja genetiikka ovat tässä tärkeitä.</p> <p>Useimmilla tiloilla lyhytaikainen kiinnipito on käytössä.</p>	<p>Kaikilla isoilla tiloillamme (siis vapaaporsittajilla, n. 1/3 emakoista) on vapaaimetus, mutta osalla tiloista kaikkia emakoita ei laiteta kiinni. Esim. jos ensikoita ei missään vaiheessa ole pidetty häkissä niitä ei porsituskarsinassakaan häkitetä, mutta vanhempia emakoita kyllä.</p> <p>Tavoitteena on tapa, joka on hyvä sekä emakolle, porsaille, hoitajille että lompakolle.</p>
Lyhyt-aikainen häkissä pito Häkissä-pitoaika	<p>Kiinnilaittoaika vaihtelee, yleensä tavoitteena että on porsimisen alkaessa kiinni, esim. illalla kiinni jos maito nousut, ja jos ei ole porsinut aamulla voidaan vielä vapauttaa.</p> <p>Yleensä kiinni 2-3 pv, osalla kastroidin yhteydessä irti, osalla emakkokohtaisesti.</p>	<p>Takaisin haastattelun pikalinkkeihin</p>	<p>Henk.koht. olen sitä mieltä, että paras aika laittaa häkki kiinni on porsimisen jälkeen. Meidän tiloilla tätä ei tehdä, mutta kokeilemme uudella tilalla.</p> <p>Emakkokohtainen häkitys on isolla tilalla hankalaa, koska pitäisi olla selvät säännöt miten toimitaan.</p> <p>Juuri ennen porsimista kiinnilaitto haittaa porsimista.</p>

Kysymys	SNELLMAN LIHANJALOSTUS OY	A-TUOTTAJAT OY	HK SCAN OY
			Yleensä avataan 4. päivänä, käytännössä kastraation jälkeen. Parasta olisi avata sitä seuraavana päivänä, koska juuri kastroitu porsas ei voi oikein hyvin. Kokeilemme tätä uudella tilalla. Jotkut tilat haluaisivat pitää kauemmin kiinni, mutta silloin perusasiat eivät ole kunnossa.
Lyhyt-aikainen häkissä pito: Häkin koko ja sijainti karsinassa	Vähintään 2,20 m pitkä – emakon on mahdolltava makaamaan rennosti! Ei saa olla liian kapea: porsaskuolleisuusriski, koska emakko ei voi asettua makuulle luonnollisesti. Ahdas tila saattaa myös hermostuttaa emakkoa, kun makuullekäyminen hankalaa. Kaatumisraudat eivät ole hyvät tai ainakin ne ovat turhat. Mahdollisimman leveä on hyvä.	Toimivuus päivittäisessä työssä on hyvin tärkeää – emakko on saatava nopeasti ja helposti kiinni.	Vähintään 40 cm seinästä (kuten häkkiporsituksessa). Näin porsaas ja työntekijät mahtuvat väliin.
Emakon kääntöympyrä	Karsina ei voi olla kapeampi kuin 2,5 m, koska iso emakko on yli 2 metriä pitkä varsinkin rennosti maatessa. 2 m on ihan ok kääntösäde. 140 cm kääntösäde olisi periaatteessa mahdollinen, emakko pääsee halutessaan ihan hyvin kääntymään (havainto teurastamolta, siellä käytävät ovat 140 cm).	1,7-2 m tarvitaan, että emakko pääsee ympäri.	Vähintään 180 cm kärsän (ei lattian) korkeudella. Emakon tilaa ympäröivien aitojen tms esteiden rakenne on myös merkittävä asia. Ei tarvitse olla emakon pituus, koska emakko taipuu.
Kuivikkeen käyttö	Olki on hyvä kuivike, jolla on myös eristevaikutusta. Juuttisäkki on hyvä lisänä erityisesti jos olki häviää nopeasti - tosin silloin olisi parempi lisätä oljen jakokertoja, erityisesti porsimisvaiheessa. Samalla tulee seurattua porsimisten alkamista ja/tai sujumista). Myös heinällä on hyviä ominaisuuksia: maittavaa, ja ravitsemuksellista arvoa. Heinä on joillakin tiloilla käytössä. Myös säilörehu on hyvää aktivointimateriaalina. Kutteri toimii mutta ei saa alussa olla tikkuista (etupolvet).	Kuivikkeita tarvitaan, niillä on tärkeä funktio (myös ummetuksen ehkäiseminen), ja niitä myös käytetään tiloilla. Kuivike pysyy viemäroidyllä lattialla varsin hyvin, jos se laitetaan oikeaan paikkaan. Olki on yleisin kuivike. Ohraolki on tavallisinta, kauraolki olisi tosin maittavampaa. Automaatti on hyvä, mutta ei yksinään, koska sen tyhjenemisnopeutta on vaikea optimoida. Olkea tulisi siis myös jakaa hoitotoimenpiteiden aikana. Annostelu on tarkkaa, niin että hallitaan sekä pysyvyys että haitat lannanpoistolle. Lannanpoiston kannalta parempi silputtuna, pitkä pysyy toisaalta automaatissa paremmin.	Parempi panostaa lattian laatuun kuin kuivitukseen. Karkearehusta on sitä vastoin paljon hyötyä emakolle: ruoansulatus, mahahaavojen ennaltehkäisy, mahdollistaa vähän hienomman rehun jauhatuksen. Oljen laatu on hyvin suuri ongelma Suomessa! Kahtena vuotena kolmesta laatu on huono. Tilan on oltava hyvin tarkkana. Säilörehu on aktiviteettimateriaalina parempi vaihtoehto, myös ravitsemuksellista hyötyä. Tarjoillaan heinähäkkiin. Kokeilemme tätä uudella tilalla. Edellyttää tarpeeksi menekkiä ettei pilaannu, jos käytetään pyöröpaaleja.

Kysymys	SNELLMAN LIHANJALOSTUS OY	A-TUOTTAJAT OY	HK SCAN OY
		Myös heinää käytetään.	<p>Heinä on olkea pölyisempää, ja hiiriongelmiä on enemmän.</p> <p>Jos lattia on hyvä (esim. uusi kumimainen pinta) puru ei tuo lisähyötyä, lähinnä pölyä ja kustannuksia. Jos on betonilattia on toki hyötyä.</p>
Emakon ruokinta	<p>Kuivaruokkijoita on. Molemmat toimivat, jos systeemi toimii. Hygieniä parempi (helpompi) kuivassa, liemi hyvä jos hygieniä kunnossa.</p> <p>Energiatehkeys ei niin tärkeä koska voidaan jakaa useammin, siinä hyviä puolia: emakko nousee useammin ylös, tukee kokonaissyöntiä ja nesteen saantia. Harvat ruokintakerrat (ja harva aktivointi "ettei talloisi porsaita") on huono idea (syönti, yleiskunto, kehonhallinta, lapahaavat) – näkyy käytännössä lapahaavoissa!</p>	<p>Huomattavasti enemmän syövät vapaana, +10%, 10-11 ry? Vieroitusaika tietysti vaikuttaa. Rinnakkaisvertailu tosin tiloilla vaikeaa, kun on kerralla tehty suuria muutoksia.</p> <p>Ruokahalu parempi -> utare toimii paremmin koko riviltään, muitakin ongelmia vähemmän.</p> <p>Emakon kuntoluokka tärkeä, ja porsaiden syntymäpaino.</p> <p>Teoriassa syömättömiä emakoita on vapaaporsituksessa vähemmän, voisi odottaa että on positiivinen vaikutus? Toisaalta laihtumisongelmaa on. Isoimpia possuja voi poimia "puurokarsinaan" (osavieroitus).</p> <p>Takaisin haastattelun pikalinkkeihin</p>	<p>Ruokinnassa on erittäin paljon kehitettävää. Moni ongelma johtuu ruokintavirheistä. Genetiikka kehittyy niin nopeasti, että ruokinta ei pysy perässä.</p> <p>Liemiruokinnassa paljon ongelmia: hygieniä (sekä rehu että karsina), eri seosten tekeminen hankalaa, imettävällä kuiva-aineen saanti voi jäädä pieneksi.</p> <p>Emakolle kuiva toimii paremmin. Vieroitetuille ja lihasioille liemi, koska pitkä kaukalo on välttämätön.</p> <p>Perinteisissä kuivaruokintajärjestelmissä myös ongelmia: suuri rehumäärä kerralla, usein myös sekoitetaan veden kanssa (hygieniä).</p> <p>Uudella tilalla:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Joutilaille joko korkeampi valkuaispitoisuus (nuoret) tai alempi (vanhat), lopputiineydessä kaikille korkea (-> hyvä porsaiden syntymäpaino) - Pors.osastoon tullessa -> 2-3 pv pors. jälkeen välivaiheen rehu: kuitupitoinen - Imetysrehu: vähemmän kuitua, enemmän energiaa ja valkuaista. Ruokinta 5-7 h välein, aluksi max 4 kg -> nousee jopa 12-14 kiloon/ pv. Emakko tilaa rehuannoksen (sensori) joka on 100 g kuivarehua. Jos emakko ei syö annostaan 3 tunnissa järjestelmä hälyttää. <p>Enemmän imettävä vapaa emakko tarvitsee enemmän energiaa. Imetysajan rehun tulee olla</p>

Kysymys	SNELLMAN LIHANJALOSTUS OY	A-TUOTTAJAT OY	HK SCAN OY
			<p>hyvin energiapitoista – mutta se ei sovellu porsimisvaiheeseen!</p> <p>Emakko tulisi ruokkia 6h välein. 5-7 krt/pv.</p> <p>Syömisen ja porsimisen väli ei saa olla liian pitkä, jotta energiaa riittää porsimiseen.</p> <p>Ei joutilasemakon rehua ennen porsimista, koska liika valkuainen kovettaa utaretta. Myös liian vähän kuitua ja liian vähän energiaa. Emakko ei voi hyvin!</p> <p>Oikea kunto porsieissa hyvin tärkeää!</p>
Emakon ruokinta ja vesi: vesihuolto	Ritilä kaukalon alla suositeltava! Voi kipata, puhdistaa, mahd. vuotava vesi ei sotke. Hyviä kokemuksia kahdesta vesinipasta (kaukalo + karsinan takaosa), possujen nippa samassa. Vesi erikseen, Ei rehun kautta! Jos emakko on sairas eikä rehu maita täytyy silti päästä juomaan vettä. Kaukalon puhdistusmahdollisuus tärkeä.	<p>Kuppi on parilla tilalla, on hyvä ratkaisu. Käsien puhdistetaan, välillä likaantuu. Jo 1 pv ikäiset juovat, emakko myös hyvin ennen porsimista.</p> <p>Jos ei kuppia on hyvä laskea vettä esim kaukaloon, erityisesti ennen porsimista.</p> <p>Etelä-Euroopassa yleistä kuivuokinta ja kuppi.</p>	<p>Kaukalon yhteydessä nippa, virtaus 3-4 l/ min.</p> <p>Ruotsissa usein lisänippa ritiläalueella, jossa sekä emakon että porsaiden nipat päällekkäin. Siellä tosin karsinat erilaiset.</p>
Emakon ruokinta ja vesi: Yhteisruokinta	Ei juurikaan ole, mutta joku tuottaja maininnut että porsas päästessä emakon kaukalolle se näyttää oppivan syömistä.	Yksi mahdollinen keino parantaa porsaiden rehun syöntiä ennen vieroitusta. Ei ole käytössä.	<p>Tätä pohditaan parhaillaan. Olisi hyötyä erityisesti parin ensimmäisen viikon aikana, emakko opettaisi porsaita.</p> <p>Kiinnostava tuote on hollantilaisten mysli, joka sisältää kaikenlaista mielenkiintoista syötävää ja muuta materiaalia. Kiinnostaa myös emakkoa.</p> <p>Nyt ruokimme aluksi porsaita lattialle niin, että emakkokin saa hieman, ja porsaat matkivat.</p>
Ilmanvaihto, olosuhteet	Olosuhteilla hallitaan emakon käyttäytymistä. Lämpötilalla suuri hyvin vaikutus karsinan toimivuuteen! Pesän tulee olla lämmin, ja huoneen	Suurimmalla osalla tuloilmaluukut, koska ratkaisu on halpa. Olosuhteet saadaan ihan hyviksi.	Suurimmat ongelmat vapaaporsituksessa ovat ruokinta ja kuumuus.

Kysymys	SNELLMAN LIHANJALOSTUS OY	A-TUOTTAJAT OY	HK SCAN OY
	<p>viileä. Alussa monet arkailevat, mutta huone saa mennä alle 20 asteen.</p> <p>Kylmä korvausilma huuhtelee kuilut ja nostaa ammoniakkipitoisen ilman sieltä ylös, mikä on erittäin huono juttu. Tämä estetään korvausilman ohjauksella ja lämmityksellä. (Ainkain lihasikaloissa esiintyy tätä, todennäköisesti isoissa porsituskarsinoissa on sama riski)</p>	<p>Olosuhdehallintaa helpottaa se, että vapaaporsitusosastossa on totuttua vähemmän eläimiä.</p> <p>Osaston lämpötilaa lasketaan nopeammin kuin häkkiosastoissa. Loppulämpötila on sama. Viileys ojaa porsaita pesään, tukee emakon syöntiä, ehkäisee ammoniakkaa ilmassa ja paranta työolosuhteita.</p> <p>Ryhmässä ei saa olla liikaa ikäeroa – viikko on liikaa. Emakot on siis tuotava porsimaan oikeassa järjestyksessä ja oikeaan aikaan.</p>	<p>Osaston tulee olla lämmin porsimisvaiheessa, eikä vetoa saa olla. Lämpötilaa on laskettava hyvin nopeasti (porsaiden pitämiseksi pesässä), ja myös vetoa saa olla.</p> <p>Vapaaporsituksessa on myös hyvin tärkeää saada osaston porsimiset lyhyelle aikavälille, koska lämpötilaa tulisi laskea hyvin nopeasti porsimisen jälkeen (jolloin on oltava lämmin). Esim. viikon ikäero on jo valtava ongelma.</p> <p><u>Uudella tilalla</u> emakon makuukäyttäytymistä pyritään ohjaamaan johtamalla viileä tuloilma karsinan etuosaan. Tuloilmaluukkuja on lisätty. Tuloilman kuumenemisen ehkäisemiseksi välikatto on eristetty.</p>
<p>Kaupalliset karsina ratkaisut</p>	<p>A-TUOTTAJAT OY: Kokonaisuudessaan vapaaporsitus toimii varsin hyvin. N 5 v sitten tehtiin paljon kotiläksyjä. Osaaminen on ulkomailta, soveltamista tehty paljon.</p> <p>Koko ajan kehitetään karsinoita yhteistyössä tilojen kanssa, muutetaan rakenteita. Paljon käytännön ongelmia on matkan varrella ollut, ja tilat muuttaneet rakenteita, tästä aiheutuneita riitoja meneillään.</p> <p>Schaueriin ei yleensä kauheasti muutoksia. Big Dutachmanilla on useita variaatioita, toimivia ovat – Segesin kokeessa ollut versio ei tosin ollut niin hyvä. Kaikki toimittajat onnistuneet ihan hyvin, ihan toimivia karsinoita.</p> <p>Ongelma, että karsinat eivät oikein sovi vanhaan osastoon. Betonilattia (joka vanhoissa osastoissa tyypillisesti on) ei ole suositeltava vapaaporsitukseen.</p>		
<p>Porsaiden ruokinta ja vesi</p>	<p>Vieroitusrehu saatavilla, erillinen paikka, ei lattialle.</p> <p>Takaisin haastattelun pikalinkkeihin</p>	<p>Nutrix (lisäruokkija) vaikuttaa hyvältä, eivät tosin opi juomaan vettä kovin hyvin, koska ei suurta tarvetta.</p> <p>Ruokinta: voi olla ongelmaa, että eivät opi syömään lisärehua, kun emakko imettää niin hyvin. Tätä pitäisi saada parannettua!</p> <p>Porsaiden kuppi usein emakon kaukalon viereen (matkivat). Siinä pesän vieressä on myös siistiä. Tulee olla helposti puhdistettavissa käytävältä.</p>	<p>Porsaiden syöntiongelmat vapaaporsituksessa eivät johdu emakon paremmasta maidontuotannosta, vaan virheistä rehun tarjoamistavassa: perinteisesti lähellä ulostusaluetta ahtaassa ja vaikeasti puhdistettavassa paikassa, kaukana emakon päästä - ei houkuttele porsasta syömään!</p> <p>Oikea tapa: ruokinta aloitetaan heti, on kiire opettaa porsaat! Ensimmäisinä päivinä lattiaruokinta lähellä pesää ja emakon päätä tilavassa paikassa, johon emakko myös osittain</p>

Kysymys	SNELLMAN LIHANJALOSTUS OY	A-TUOTTAJAT OY	HK SCAN OY
		<p>Useita ruokintakertoja (>2) erityisesti viimeisillä viikoilla.</p> <p>Kehitys: automatiikkaa, pitkä kaukalo. Jälkimmäinen edellyttää taas suurempia karsinoita, 8 m².</p> <p>Vieroitusosastossa tulisi olla sama vesilaitte porsailla kuin pors.karsinassa.</p>	<p>ylettyy. Myöhemmin samaan paikkaan laitetaan ruokkija. Porsaat ruokitaan samaan aikaan kuin emakko.</p> <p>Uudella tilalla emakolta suljettu tila, johon porsaat ruokitaan, on yli 1,5 m². Rehua voidaan myös antaa muualle, esim. karsinan nurkissa on tilaa.</p> <p>Vesi: Porsaille nippa tai kuppi (molemmat toimivat) lähellä emakon kaukaloa. Nipassa ei liikaa painetta! Kupin kohdalla hygienia on haaste. Parempi jos sama juomalaitte kuin vieroitusosastossa.</p>
Porsaspesä: Koko		<p>Pesän täytyy olla hyvä!</p> <p>0,1 m² per porsas suositellaan nyt, vaikuttaa ratkaisevasti karsinan suunnitteluun. Emakon imetykskapasiteetti on 14.</p> <p>Äärimmäisen tärkeää että kaikki mahtuvat pesään, jolloin voidaan pitää tarpeeksi viileää osastossa. Tavoitteena, että porsaat makaavat vierekkäin, kun sillit purkissa. Siksi pesä on pitkä ja kapea suorakaide.</p> <p>Jos on palapelilattia ja yli 6,5 m² karsina, rakennusvaiheessa voidaan jättää optio pesän laajentamiseksi vaihtamalla yksi pala lämpölevyksi.</p>	<p>Suunnittelimme 1,0 m² pesää, mutta toimittaja kertoi ongelmista Norjassa: osa pesästä jäi vessaksi. Meillä edelleen 0,9 m², mutta pesän ulkopuolella on emakolta suljettua tilaa ruokinnalle.</p> <p>Uudella tilalla kokonaisalue on ainakin 1,5 m².</p>
Porsaspesä: Lattia	<p>HK SCAN OY: Kiinteä lattia, joka jatkuu pesän ulkopuolelle, siellä tosin ei lattialämmitystä. Kuivike: Puru ei ole hyvä, ei ole pehmeä porsaalle. Parempi panostaa lattian laatuun.</p>		
Porsaspesä: Sijainti karsinassa	<p>Takaisin haastattelun pikalinkkeihin</p>	<p>Pitkittäin, jotta saadaan porsaat makaamaan vierekkäin – nurkassa olevassa ei onnistu hyvin.</p>	<p>Meidän tiloilla (myös uudella tilalla) nurkassa. Tärkeää, että emakko näkee porsaat pesässä.</p>
Porsaspesä: Lämmitys	<p>Lattialämmitys vallitseva. Pesien ja osaston lämmitysten tulee olla ohjattavissa erikseen.</p>	<p>Lämpölamppua ei välttämättä tarvita, lattialämmitys riittää. 80% menee ilman lamppua. Pystyttävä säätämään lämmitystä varsin tarkasti.</p>	<p>Uudella tilalla lattialämpö vesikierrolla ja sensorin ohjaama infrapunalämmitin. Pesissä on myös lamppu.</p>

Kysymys	SNELLMAN LIHANJALOSTUS OY	A-TUOTTAJAT OY	HK SCAN OY
		<p>Parasta olisi karsinakohtainen säätömahdollisuus (ei käytössä).</p> <p>Jos ryhmässä on ikäeroa (tätä vältetään!) lamppua saatetaan tarvita. On hyvä pitää lamppuja varalla. Lattialämmitys on edullisempi tuottaa (hake, lämpöpumppu).</p>	
Porsaspesä: Muuta	<p>Vapaan emakon kanssa suunniteltava heiman eritavalla (karsina neliömäisempi), kuitenkin pitäisi saada emakko makaamaan lähellä pesää – toteutuu tod näk paremmin enemmän neliönmuotoisessa karsinassa. Pesän tulee olla suljettavissa. Helppo poimia porsaita.</p>	<p>Valo tarvitaan pesässä, ledit nykyään.</p>	<p>Pesän oviaukon tulee olla tarpeeksi iso, niin että emakko näkee porsaat hyvin. Porsaiden ollessa isoja myös ilman vaihtuminen vaatii tarpeeksi ison aukon.</p>
Suurten pahnueiden hoito	<p>Ei pahemmin eroa siitä että emakko on häkissä. Syntymäpaino, elinvoimaisuus, täysiaikaisuus (käynnistysrutiinit huono asia!). Pienet, heikot jäävät alle helpommin.</p> <p>Lisämaito voi olla järkevää ternimaidon saannin jäkeen – ensisijaisesti kuitenkin aktiivisella imetyskyvyn tukemisella! Hoida emakkoa, niin se hoitaa porsaat (ja tulee tiineeksi jne jne).</p> <p>Vapaan emakon tarkkailu on paljon helpompaa kuin häkissä olevan, voi huomata ongelmat aikaisemmin ja myös saada vihjettä siitä mikä on vialla.</p>	<p>Ammat. Ei eroa perinteisestä, paitsi että jälkeenjääviä on vähemmän (= siirrettäisiin myöhemmin), kun maitoa tulee paremmin.</p> <p>Isoimpia possuja voi poimia ”puurokarsinaan” (osavieroitus).</p>	<p>Kuten perinteisessä porsimisessa. Emakon ruokinta tärkeintä, että voi hyvin ja imettää. Imetysongelmat alussa johtavat helposti suurempiin ongelmiin, kun tulee laihtuvia porsaita ja aletaan siirtelemään porsaita ja pahnueita, tekemään ammoja, osavieroittamaan jne; matkan varrella monta pahnuetta kärsii.</p> <p>Osaimetus toteutetaan yleensä liian myöhään. Pitäisi tehdä jo porsimisen aikana heti kun selviää, että tulossa on suuri pahnue. Toteutetaan emakkoa tarkkaillen häiriintymisen ja aggressiivisuuden varalta.</p> <p>Pahnuetasaus 12-24 h sisällä toimii hyvin. Pakko tehdä, kun pahnuekoko vaihtelee niin paljon. Jättipahnue ei välttämättä ole automaattisesti huono - emakko on ruokittava kunnolla, erityisesti viimeisinä tiineysviikkoina! Silloin on valtava tarve (porsaat, utare) erityisesti lysiinille. Porsimisvaiheessa tulisi ehdottomasti olla käytössä ylimenokauden rehu.</p> <p>Porsaat suljetaan parin ensimmäisen päivän aikana pesään, ja samalla lasketaan osaston lämpötilaa.</p>

Kysymys	SNELLMAN LIHANJALOSTUS OY	A-TUOTTAJAT OY	HK SCAN OY
			<p>On välttämätöntä, että lattialämmitys toimii juuri halutulla tavalla!</p> <p>Pahnuekoko on nyt riittävä, ja 16 toimivaa nisää on riittävästi. Emakon tulisi pystyä vieroittamaan 14-15 porsasta.</p>
<p>Porsaiden jättäminen karsinaan vieroituksen jälkeen</p>	<p>Yleensä siirtävät samana päivänä, joku saattaa jättää muutamaksi päiväksi. Yksi tuottaja suunnittelee emakon erilleen ottoa 3 vkon kohdalla ja tiineytystä. Emakon erillistila tulisi vieroituksen jälkeen porsaiden käyttöön.</p>	<p>Muutamalla tilalla ovat lyhyen aikaa, mutta pors.paikkoja ei ole missään liikaa. Mahdollisuudet riippuvat kierrosta.</p> <p>Pahnueiden yhdistelyä ei harrasteta. Tuisi olla samankokoiset naapurit. Mieluummin ei sekoiteta missään vaiheessa.</p>	<p>Haluaisin kokeilla kaksivaiheista vieroitusta, jossa porsaat jäävät porsituskarsinaan 2-5 päiväksi, kunnes syövät hyvin.</p> <p>Varsinainen pors.karsinaan vieroittaminen tuskin onnistuu, niin moni asia pitäisi karsinassa optimoida.</p>
<p>Karsinaan kulku</p>	<p>Voisi olla ihan hyvä että lantakäytäväalueen voi avata läpikulkuun (portit) + edessä toinen ovi, tulisi myös väliseinä lantakäytävälle (näitä ei siis käytössä). Lannantiputusluukku voisi olla portin alla, jolloin riski porsaille pienempi.</p>	<p>Karsinat nykyään pitkittäin (koska pesä vaatii niin paljon tilaa). Tanskassa takaa hoidettuja karsinoita – kaukalo toisella puolella – ei sovi liemiruokintaan.</p>	
<p>Karsinoiden puhdistus/ puhtaana-pito</p>	<p>Suuria eroja tilojen välillä paljonko siivotaan/ tarvetta siivota. Ilmanvaihto, lattiamateriaali vaikuttavat.</p> <p>Puhdistustyön aikana erittäin hyvä tarkkailla eläimiä, samalla myös suhteen ylläpitoa. Työn voisi etsikoida eläinten tarkkailuksi, eikä kolaamiseksi (vaikka molempia tehdään)!</p>	<p>Karsinan takaosa on käytännössä lantakäytävä. Ennen kaikkea pyritään kuitenkin ylläpitämään hygieniaa ritillä oikeissa paikoissa ja olosuhdehallinnalla.</p> <p>Kolaamistarve tulee minimoida lattialla ja olosuhdehallinnalla. Tämä toimii yleensä hyvin. 80%:sti puhtaus on hyvällä tasolla – ennen porsimista voi joutua kolaamaan, pian sen jälkeen karsinan tulisi toimia itsestään (porsaat liikkuessaan tiputtavat ulosteet, emakon uloste on myös porsimisen jälkeen pehmeämpää). Kolaaminen myös levittää tartuntoja.</p> <p>Lannanpudotusluukku on hyvä, mutta sille tulisi olla tarvetta vain alussa.</p> <p>Takaisin haastattelun pikalinkkeihin</p>	<p>Uudella tilalla on lantaluukku oven alla.</p> <p>Jonkin verran kolaamista tarvitaan. Puhdistus tärkeää 5-7 ensimmäisen päivän ajan.</p> <p>Tärkeää, että ylimenokauden ruokinta onnistuu, vähentää myös haitallisten bakteerien määrää emakoiden ulosteessa (lähinnä klostridit).</p>

Kysymys	SNELLMAN LIHANJALOSTUS OY	A-TUOTTAJAT OY	HK SCAN OY
		Raapat harvinaisia, aiheuttavat ammoniakkiongelmia, myös kalliimpaa. Imulannanpoisto vallitseva.	
Emakoiden käsittely, käyttäytyminen/ongelma-käyttäytyminen	<p>Yksi emakko pitää voida siirtää kerralla avaamatta/sulkematta mitään muita karsinoita.</p> <p>Kiinnilaitto ei välttämätöntä, mutta erittäin suositeltavaa että mahdollisuus on tarjolla. Harvakseltaan aggressiivisia emakoita, mutta täytyy olla mahdollisuus selvittää niissäkin tapauksissa. Myös puntari tai sorkkahoitoparsi, jos ei häkkiä.</p> <p>Mietittävä, mikä on aggressiivisuuden syy? Vahva emovietti/ huonot kokemukset/ sukulinja/ pelko tai turvattomuus?</p> <p>Ihmisen ja elämen suhdetta rakennetaan jo ennen ensimmäistä siemennystä. Esim. yhdistämällä ihminen virikkeisiin tai ruokaan. Karjujen kohdalla on enemmän perinnettä tässä.</p>	<p>Systeemiin katsomatta tarvitaan hyvä suhde, kaikki on helpompaa! Pelkoa ei saa olla. Vapaassa ehkä korostuu suhteen tärkeys. Hedelmällisyys! Ensikon pelko porsieissa!</p> <p>Automaattisesti aita emakon ja ihmisen välissä, tarvitaan tai ei.</p>	<p>Useimmilla tiloilla häkin seinämät vaikeasti siirrettäviä. <u>Uudella tilalla</u> panostettu tähän: seinämän voi ”ottaa mukaansa”, helposti lukittavissa.</p> <p>Joitakin ongelmia on tiloilla ollut aggressiivisuuden kanssa, ollut puremia. Ovat kuitenkin harvinaisia.</p> <p>Karsinaan pitäisi mennä rauhallisesti ja käyttää aikaa emakon tarkkailuun.</p> <p>Ihmisen ja elämen suhde: ”If you want a nice sow, treat it nicely”. Jos kaikki kontakti on piikitystä, ei voida odottaa hyvää suhdetta - kasvatusaikana annetaan kymmenkunta rokoteinjektiota! Esim: porsistuosastoon mennessä ennen porsitusta anna aina kourallinen olkea -> oppivat nopeasti odottamaan jotain positiivista.</p>
Pesänrakennus	<p>Olki on hyvä. Oljella myös eristevaikutus.</p> <p>Juuttisäkki lisänä hyvä erityisesti jos olki häviää nopeasti (tosin silloin olisi parempi lisätä jakokertoja erityisesti porsimisnaihessa, samalla tulee seurattua porsimisten alkamista/ sujumista).</p>	<p>Pesänrakennukseen olki tai heinä.</p> <p>Juuttisäkki kiinnostaa tuottajia, mutta bioturvallisuus vielä ratkaisematta. Ei juuri käytössä, ei myöskään virikkeinä. Ehkä yhdistelmä olisi hyvä (kuidun suolistovaikutukset).</p>	<p>Jos on hyvää olkea annetaan pesänrakennukseen 2-3 pv ennen porsimista, kun pesänrakennustarve alkaa, ei aikaisemmin. Sillon annetaan kunnolla. Pienien määrien antaminen lattialle esim. viikon ajan on turhaa työtä, tämän ajan olkea saa ennemmin olla häkissä.</p>
Porsimispaikka ja -asento	<p>Snellman: Vapaana olevat emakot yleensä porsivat oikeaan paikkaan. Ohjaamiseen käytetään lattiamateriaalia, ilmanvaihtoa. Putkiestekaari lattiasa voisi olla mahdollinen, ei ole kokeiltu; tai ahdas pesätila (PigSAFE-tyyppinen).</p>		
Porsimisapu	<p>Vähentynyt hyvin paljon, ei ongelma. Hyvä suhde -> ihminen ei ole häiriö. Mieluummin panostetaan hyvään suhteeseen kuin mahd. vähäiseen häirintään (koska silloin emakko ei häiriinny, jos porsimiseen joudutaan puuttumaan).</p>		<p>Jos joutuu auttamaan usein joku asia on vialla. Ruokinnalla varmistetaan, että ummetusta ei ole. Osasto on rauhallinen ja valoja himmennetty. Näin apua tulisi tarvita hyvin harvoin, lähinnä jonkun liHAVAN emakon kohdalla.</p>

Kysymys	SNELLMAN LIHANJALOSTUS OY	A-TUOTTAJAT OY	HK SCAN OY
	Hyvä totuttaa emakot ”elämän ääniin” ja kaikenlaiseen touhuun, niin eivät häiriinny.		Jos joudutaan auttamaan jätetään usein häkki auki (häkin takaosan on jo joutunut poistamaan).
Huolellisen käyttäytymisen tukeminen	Emakon ikä ja kunto. Esim. huonojalkainen usein välinpitämätön. Karsitaan huonot. Yksilöiden välillä suuremmat erot kuin rotujen välillä – enemmän eläinvalinta kuin rotu.		Perusasiat: ruokinta, olosuhteet.
Porsas-kuolleisuus	Tilan aloitellessa vapaaporsitusta on ollut kuolleisuutta (esim. ennen häkissä porsineet emakot + joutilasajan vähinen liikkuminen -> liian heikko lihaskunto)	<p>Tyypillisesti -1 porsas/ pahnue (-> -30 €/porsiminen ja vuositasolla -70€/ emakko). Eettinen puoli muistettava!!</p> <p>Ruotsissa (sama genetiikkaa) tuottavuus heikompaa kuolleisuuden takia.</p> <p>Mahdollisuus lyhtyaikaiseen kiinnipitoon on tärkeää kuolleisuuden hallinnassa, suojelee porsaita heti syntymän jälkeen, kun porsas hakeutuu emakon lähelle – tosin myös lattia, olosuhdehallinta ja genetiikka ovat tässä tärkeitä.</p>	<p>On korkean ja matalan kuolleisuuden tiloja sekä vapaaimettäjissä että perinteisesti porsittavissa. Myös muutos vapaaimetykseen siirryttäessä on ollut kumpaan tahansa suuntaan. Yleensä kuolleisuus on pysynyt samana tai laskenut. Vapaaimetus ei missään tapauksessa aiheuta kuolleisuutta.</p> <p>Yleisesti ottaen porsaskuolleisuus on viime vuosina ollut laskemaan päin.</p>
Yleisesti/ muita asioita	<p>Työmenekki vapaaporsituksessa: Vähentää ainakin tarkkailuun käytettävää aikaa – vapaa emakko helpompi tarkkailla, kun luonnostaan nousee esim. kuiviketta jalkaessa. Vapaata emakkoa ei tarvitse pyytää nousemaan. Näkee jos on maannut samassa paikassa koko päivän.</p> <p>Kommentit työmenekistä vaihtelevat tiloilla, usein menee enemmän enemmän aikaa kuivutukseen, mutta monien mielestä siivoaminen helpompaa.</p> <p>Kaikkien rakenteiden on oltava kunnolla kiinni ja niin korkeita ettei emakko yritä hypätä yli. Emakko saanut sivuun käännettävän häkkirakenteen irti, yrittänyt hypätä yli ja jäänyt roikkumaan, kuollut.</p>	<p>Hedelmällisyys: Tlojen aloittaessa on voinut olla jotain ongelmaa (kiimattomuus esim.), ei taida olla suurta muutosta.</p> <p>Suoranaisesti ei jalosteta vapaaporsitusta varten, kyse enemmän tilan eläinvalinnasta. Vanha, kömpelö emakko ei sovi vapaaporsitukseen. Topigs Norsvin vahvasti vapaaseen jalostettu.</p> <p>Norjassa selvästi pienimuotoisempaa - kiintiösystemi, korkeat hinnat porsaille ja lihalle.</p> <p>Suomen olosuhteissa korostuu kannattavuus ja työmäärän hallinta. Yksiköt ovat isoja, katteet pieniä. Vapaaporsitus vaatii kannattavuutta ja toimivuutta, muuten ei yleisty Suomessa.</p>	<p>Tuottajan tulee oppia huomaamaan ongemat aikaisemmin. Usein kyse perusasioista. Usein ongelman syy nähtävillä jo aikaisemmassa tuotannon vaiheessa.</p> <p>Tuottajat tarvitsisivat paljon enemmän käytännön tukea ja neuvontaa. Asiantuntijoiden tulisi käydä sikalassa säännöllisesti aktiivisena ulkopuolisena tarkkailijana. Tilalla käy kyllä erilaisten yritysten ja järjestöjen porukkaa, ja tarjolla on tietoa esim. seminaarien muodossa, mutta tietoa ei aina ole helppo viedä sikalaan.</p> <p>Takaisin haastattelun pikalinkkeihin</p>

Kysymys	SNELLMAN LIHANJALOSTUS OY	A-TUOTTAJAT OY	HK SCAN OY
		<p>Investointia käytännössä valmistellaan vähintään kaksi vuotta. Mahdollista vain tiloille, joilla talous kunnossa!</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ELY-keskus hyväksyy piirrustukset – vain elinkelpoisille tiloille, joilla osoittaa kannattavuutta/ kehityskykyä, eikä saa olla liikaa velkaa. 2) pankin luottopäätös 3) Tuettu rakentaminen (30-40%) <p>Valtava investointi 15-20 vuodelle – vain vakavaraisilla tiloilla mahdollisuus.</p> <p>Tällä hetkellä uusi vapaaporsitusosasto maksaa yhtä paljon kuin n 15 v sitten rakennettu kokonainen porsitussikala.</p>	

[Takaisin haastattelun pikalinkkeihin](#)